

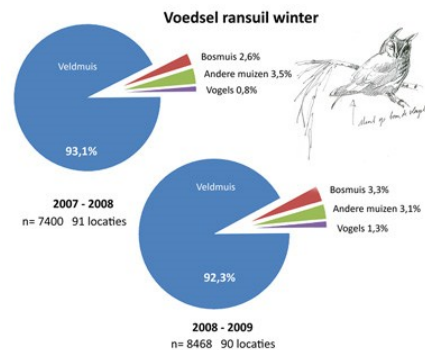
Een mooie avond voor ransuilen

Harry Wijnandts was vele jaren directeur van het Natuurmuseum Fryslân in Leeuwarden maar is nu teruggekeerd naar zijn oude liefde, als coördinator van Ransuil inventarisaties in Noord-Nederland. Ooit, in de jaren zeventig, reed hij in Slochteren rond met zijn Diane, met een enorme antenne op het dak, op zoek naar gezenderde ransuilen.

Nu, afgelopen vrijdag 25 februari, genoten ruim zestig toehoorders in het mooi gerenoveerde Tonegido in Hellum van zijn inspirerend verhaal over de ransuil. Een verhaal vol verbazingwekkende bijzonderheden, en veel, prachtige illustraties van Ad Cameron over deze soort met zijn vele gezichten. Van klaarwakker met grote ronde ogen tot slaperig, van boos tot vriendelijk knipogend, Met de steenuil is het de meest voorkomende uil van het Noorden, maar inmiddels al wel op de rode lijst beland.

Ransuilen zijn makkelijk te herkennen aan hun grappige "oorpluimpjes", die trouwens niets te maken met hun oren aan de zijkant van de kop. Sommige mensen denken dat er twee soorten ransuilen zijn, lange dunnen en ronde dikken. Mis, de een is een alerte rechtopzittende ransuil die zijn ogen, met oranje iris, wijd open heeft; de ander slaapt, in elkaar gezakt, opgeploesterd met veel lucht tussen de veren en met de snavel in de borstveren. Ransuilen leven vooral van veldmuizen, die ze ook onder de sneeuw kunnen opsporen. We weten dat dankzij onderzoek aan braakballen die te vinden zijn onder de roestplaatsen.

Die roestplaatsen zijn gemeenschappelijke rustplaatsen in de winter, waaraan veel onderzoek is gedaan in het Noorden de laatste jaren (zie de website van het natuurmuseum fryslan). Harry Wijnandts vertelt daar: "De uilen zitten er overdag, van ongeveer een uur voor zonsopkomst tot 15 minuten na zonsondergang. Ze slapen meestal, rekken zich eens wat uit en poetsen hun veren.

Ze produceren er vaak aan het eind van de middag een braakbal die bestaat uit de botjes, haren en soms veertjes van de prooien van de afgelopen nacht. De roestbomen zijn dan ook te herkennen aan de braakballen die er onder liggen, maar ook aan de vogelpoep, vooral als het een paar dagen niet geregend heeft. Roestplaatsen moet je altijd voorzichtig benaderen. Vaak zijn de uilen gewend aan mensen, maar kom niet te dicht bij want dan worden ze onrustig en kun je ze verjagen. Met wat voorzichtigheid en enige discretie (kijk ze niet te strak aan en wees terughoudend met armgebaren) kun je het aantal roestende uilen tellen. Soms is zo'n roestboom heel onoverzichtelijk of gewoon te dicht en kun je bijna geen uilen ontdekken. In die gevallen kun je

beter tellen tijdens het uitvliegen, aan het einde van de middag. Want tellen, daar gaat het om bij de ransuil-winterroest-inventarisaties". En het kan heel bedrieglijk zijn, die schattingen overdag. In plaats van 12 uilen blijken er dan ineens 59 uit weg te vliegen tegen de avond. Het record in Friesland staat op 105 ransuilen in twee bomen naast elkaar.

Inmiddels is ook in Groningen de inventarisatie gestart, er werden vorig jaar 249 uilen in 39 roesten geteld. Zie voor de actuele getallen de Groninger website van de ransuilen Groningen. Voor dit jaar zijn er in Duurswold al roesten

gemeld in Wagenborgen, Steendam, Slochteren, Woltersum, Kolham en, Harkstede. Dankzij dit soort tellingen weten we dat de landelijke achteruitgang - in de laatste 20 jaar met meer dan 70% - nu in het weideland van het westen van Friesland lijkt af te vlakken. Laten we hopen dat dat ook geldt voor het open Groninger land. In elk geval moeten we zuinig zijn op de roestplekken, vaak altijd groene bomen als sparren en thuja's.

Nestbescherming is ook belangrijk, ransuilen gebruiken voor het broeden verlaten kraaien- en eksternesten. Die moeten we dus ook liever mooi laten zitten (of zelfs herstellen met een open tenen mandje).

